

Motion till riksdagen 2024/25:2893

av **Richard Jomshof m.fl. (SD)**

Åtgärder mot unga lagöverträdare

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om fler drogtestar av barn under 15 år och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kunna kombinera olika inskränkningar i rörelsefriheten vid ungdomsövervakning och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om åtgärder på grund av misskötsamhet vid ungdomsövervakning och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om begränsande av ungdomsövervakning till endast omyndiga och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Genom Tidöavtalet har Sverigedemokraterna tillsammans med Moderaterna, Kristdemokraterna och Liberalerna avtalat om ett stort antal kriminalpolitiska reformer. Däribland ska ungdomsreduktionen revideras och minskas, och en sänkning av straffmyndighetsåldern ska genomföras. Ansvaret för verkställighet av ungas brottslighet ska flyttas till Kriminalvården och de som blir myndiga under verkställigheten ska överföras till Kriminalvårdens ordinarie verksamhet. Det finns dock vissa aspekter som inte berörs i avtalet.

Fler drogtester av icke straffmyndiga barn

Trots förändringar i lagen med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare har polisens nya möjlighet att drogtesta icke straffmyndiga barn inte nyttjats särskilt ofta. En förklaring har varit otydlighet kring vad lagen innebär. Sverigedemokraterna ser utökade drogtester av unga som en viktig insats för att förebygga brott och anser därför att lagen bör revideras till att presumption om behov för socialtjänstens insatser ska föreligga om det finns skäl att anta att den minderårige är påverkad av narkotika.

Inskränkningar i rörelsefriheten vid ungdomsövervakning

Utgångspunkten att inskränkningarna bör utformas på ett sådant sätt att de är ägnade att förebygga den dömdes återfall i brott är essentiell. Det är därför anmärkningsvärt att den tidigare regeringen, till skillnad från Kriminalvården, inte ansåg att helghemarrest skulle vara möjligt att kombinera med en eller flera andra typer av rörelseinskränkningar. Den dåvarande regeringens ståndpunkt i denna fråga torde anses stå i strid med de utgångspunkter för utformningen av inskränkningarna som redogörs för. Syftet med inskränkningarna är att förebygga återfall på individnivå. För att uppnå detta borde enligt det dåvarande regeringen utformningen i möjligaste mån anpassas till vad som är lämpligast i det enskilda fallet. Med hänvisning till behovet av likformighet och rättssäkerhet anfördes att det bör finnas en typ av inskränkning som kan vara generell tillämpbar, och som kan utgöra såväl en måttstock som en övre gräns för hur ingripande rörelseinskränkningen kan vara. Sverigedemokraterna delade denna synpunkt, men anser att detta inte motiverar ställningstagandet att helghemarrest inte kan kombineras med en eller flera andra inskränkningar av rörelsefriheten. Det kan finnas, som remissinstanser som Kriminalvården påpekade, ett behov av att exempelvis under vissa helgdagar, såsom Valborg, där riskmiljöer förekommer meddela föreskrifter i övrigt. Med anledning av vad som nu anförts bör riksdagen ge regeringen tillkänna att olika rörelseinskränkande föreskrifter ska kunna kombineras med helghemarrest. En utredning om den maximala omfattningen av detta bör tillsättas och skyndsamt genomföras i syfte att revidera lagstiftningen i denna del.

Åtgärder på grund av misskötsamhet vid ungdomsövervakning

Institutet som påföljden ungdomsövervakning innebär är relativ frihet under ansvar. Syftet med påföljden är att skapa förutsättningar för den enskilde att inom ramen för

påföljden aktivt ta steg tillbaka till laglydighet samtidigt som samhället utövar kontroll över riskerna med den relativa friheten. Åtgärderna som anfördes under avsnitt 5.5 i proposition 2019/20:118 bör bemötas med viss skepsis. Ringa fall av överträdelser av verkställighetsplanen bör inte föranleda ett undanröjande, men rekvisitet väsentlig bör anses vara för högt ställt. Upprepade moment av överträdelser av föreskrifter även av ringa art bör kunna motivera ett undanröjande av påföljden, om inga godtagbara anledningar till överträdelserna finns. Detta bör ges regeringen tillkänna.

Begränsning av ålder när ungdomsövervakning ska kunna användas

De personer som är myndiga bör anses vara det även när påföljd för brott bestäms. Huvudregeln att ungdomsövervakning endast ska tillämpas för den som vid lagföringstillfället är under 18 år är således naturlig. Den tidigare regeringen ansåg dock att om det finns särskilda skäl bör ungdomsövervakning även kunna dömas ut för person som vid lagföringstillfället fyllt 18 men inte 21 år. Frågan om ungdomsreduktionen är dels ämne för tidigare tillkännagivanden och dels ämne för Tidöavtalet. I likhet med dessa bör även huvudregeln gällande myndiga lagöverträdare tillämpas i detta ärende. Ungdomsövervakning och andra särskilda påföljder för unga bör således endast kunna dömas ut för de som är omyndiga. Detta bör ges regeringen tillkänna.

Richard Jomshof (SD)

Adam Marttinen (SD)

Katja Nyberg (SD)

Pontus Andersson Garpvall (SD)